

บทที่ 6

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การบูรณาการการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา วิชาการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ได้ผลการวิจัยตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้ทุกประการ โดยจะนำเสนอตามประเด็นต่อไปนี้ :-

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง
2. การสืบค้น รวบรวม อนุรักษ์และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย
3. การบูรณาการการภารกิจด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมลงสู่กิจกรรมเดียวกัน
4. ผลกระทบจากการดำเนินการวิจัย
5. ผลงานวิจัยด้านหนังสือสำหรับเด็ก
ดังรายละเอียดในลำดับนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

ระเบียบวิธีประเมินผลในรายวิชาการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก รหัส 1543501 ตามหลักสูตร สถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543 และแนวการสอนวิชาการสร้างหนังสือสำหรับเด็กที่ คณะกรรมการ โพรแกรัมวิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ได้ร่วมกันวางแนวการวัดผล ประเมินผลไว้ โดยให้ดำเนินการประเมินผลตามสภาพจริง คือ ให้ดำเนินการวัดผลไปพร้อมๆ กับการเรียนการสอนที่เรียกว่า “คะแนนเก็บระหว่างเรียน” คิดเป็นร้อยละ 70 และ “คะแนนสอบ ปลายภาค” ร้อยละ 30 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสร้างหนังสือสำหรับเด็กของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29 คน

ที่	ระดับคะแนนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
1.	ระดับคะแนน A (80 – 100 คะแนน)	16	55.17	1
2.	ระดับคะแนน B ⁺ (75 – 79 คะแนน)	8	27.59	2
3.	ระดับคะแนน B (70 – 74 คะแนน)	5	17.24	3
รวม		29	100	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสร้างหนังสือสำหรับเด็กอยู่ในระดับ A คือได้คะแนนอยู่ระหว่าง 80 – 100 คะแนน มากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 55.17 รองลงมา ได้แก่ ผู้ที่ได้ระดับคะแนน R⁺ คือ ได้คะแนนอยู่ระหว่าง 75 – 79 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 27.59 และมากเป็นอันดับสาม ได้แก่ ผู้ที่ได้ระดับคะแนน B คือได้คะแนนอยู่ระหว่าง 70 – 74 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 17.24

สรุปได้ว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 29 คน มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการสร้างหนังสือสำหรับเด็กอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ทั้งยังสามารถนำองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคเหนือที่ค้นพบในชุมชนของตนมานำเสนอในรูปของหนังสือสำหรับเด็กได้อย่างน่าสนใจและมีคุณภาพทุกคน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดให้แก่ศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นลักษณะของการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้เองด้วยการศึกษาจากเอกสาร อินเทอร์เน็ต และการทำเว็บบอร์ด เมื่อได้องค์ความรู้แล้วพวกเขายังได้นำองค์ความรู้ดังกล่าวมาแสดงออกด้วยการปฏิบัติจริง คือ ลงมือสร้างหนังสือสำหรับเด็ก ความรู้และทักษะที่ได้จะฝังอยู่ในตัวของผู้เรียนไปเสถียร และเมื่อถึงโอกาสต้องแสดงออกให้ผู้อื่นทราบโดยเฉพาะ “การสอบปลายภาค” ผู้เรียนย่อมตอบคำถามได้ดี ลุ่มลึกและน่าเชื่อถือ จึงทำให้นักศึกษาทุกคนได้คะแนนดี เกี่ยวกับเรื่องนี้ ทวีศักดิ์ นพเกษร (2545 : 45-46) กล่าวว่า

คุณค่าประโยชน์ของการเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติจริง (Action Learning) มีดังนี้

- การเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติจริงทำให้เกิดมิตรภาพท่ามกลางความยากลำบาก ความ เป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกันในการเกื้อกูลช่วยกันแก้ปัญหาตามที่สมาชิกด้วยกันเดือดร้อน
- เกิดความตื่นตัว ตื่นรู้ ตระหนักและเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง เนื่องจาก การสะท้อนจนเกิดการเข้าใจตนเองและปัญหาอย่างแท้จริง
- ความสามารถในการคิด/สะท้อนที่เป็นระบบ จนสามารถตั้งคำถามที่นำไปสู่ การเรียนรู้และแก้ปัญหาได้จริง
- การทำงานเป็นทีม และการสื่อสารที่ดีต่อกัน

นอกจากคะแนนสอบข้อเขียนแล้ว

กลุ่มตัวอย่างก็คือ คะแนนที่ได้จากการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก คะแนนจากหนังสือสำหรับเด็กชุดภูมิปัญญาไทยภาคเหนือของทุกคนได้คะแนนสูง ที่เป็นเช่นนี้คงเป็นเพราะการจัดลำดับขั้นตอนการสร้างที่กระบวนการสอนและกระบวนการวิจัยที่จัดให้นั้น นักศึกษาต้องนำผลงานเสนอผู้สอน

และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจแก้ไขเป็นระยะๆ ตั้งแต่การกำหนดจุดประสงค์ของหนังสือ การกำหนดโครงเรื่อง การเขียนเรื่อง การแบ่งตอนกำหนดภาพประกอบ การทำหนังสือฉบับร่าง การทำหนังสือฉบับจริง การทดลองใช้หนังสือ การจัดเวทีวิพากษ์หนังสือที่แต่ง และการแก้ไขหนังสือเพื่อทำฉบับสมบูรณ์ ตามลำดับ ในทุกระยะที่ตรวจผลงานนักศึกษาเจ้าของผลงานต้องแก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำ ทั้งหมดนี้ยังผลให้ผลงานของนักศึกษาทุกคนมีความสมบูรณ์ กระทั่งในส่วนนี้จึงสูงไปด้วย ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ อภิวรรณ วีระสมิทธิ์ (2544) ที่พบว่า “แบบฝึกที่สร้างขึ้นมาใช้ฝึกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างให้เขียนหนังสือสำหรับเด็กได้จริง”

การสืบค้น รวบรวม อนุรักษ์และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย

การสืบค้น รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยในรูปแบบของงานวิจัยนี้ได้ใช้ “การทำเวทีชาวบ้าน” เป็นเครื่องมือสำคัญ โดยนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนกลับไปภูมิลำเนาของตนเพื่อสืบค้นว่าในชุมชนของตนมีภูมิปัญญาอะไรบ้างที่ควรค่าแก่การนำออกเผยแพร่ให้ประชาชนและสาธารณชนทั่วไป แล้วเลือกภูมิปัญญา 1 เรื่อง มาทำเวทีชาวบ้าน

การทำเวทีชาวบ้านจัดกระทำโดยเชิญชาวบ้านเจ้าของภูมิปัญญาในเรื่องเดียวกันมาทั้งหมดเท่าที่จะเชิญมาได้ให้มาร่วมสนทนา ทูลถ้อยและอภิปรายเกี่ยวกับภูมิปัญญาเรื่องที่ตั้งประเด็นได้ตามวัน เวลา ที่นัดหมาย ผู้นำสนทนาคือ นักศึกษาเจ้าของเรื่องจะเปิดเวทีด้วยการตั้งคำถามที่จะค้นหาคำตอบตามที่ต้องการ ดังตัวอย่าง

คำถามของภูมิปัญญา “การนวดฝ่าเท้า”

1. ผู้สอนใช้เวลานวดฝ่าเท้าคือใคร
2. การนวดฝ่าเท้าแก้โรคอะไรได้บ้าง
3. การนวดฝ่าเท้าคืออะไร
4. ขั้นตอนการนวดฝ่าเท้ามีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง
5. ลองสาธิตแต่ละขั้นตอนให้ดูหน่อย
6. ท่านวด และตำแหน่งที่นวดแต่ละท่าและแต่ละตำแหน่งมีประโยชน์หรือส่งผลคืออะไร
7. ใครมีเทคนิค วิธีการที่แปลกไปจากที่เราพูดกันมานี้ไหม

ฯลฯ

ขณะที่เวทีชาวบ้านกำลังดำเนินการอยู่นั้นทีมงานของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจะบันทึกทั้งภาพ และเสียงสนทนาไว้ทั้งหมด เมื่อเลิกจากเวทีแล้วเจ้าของเรื่อง คือ นักศึกษาเจ้าของเวทีภูมิปัญญาเรื่องนั้นจะสังเคราะห์รวบรวมสาระที่ได้ทั้งหมดบันทึกลงในแบบบันทึกภูมิปัญญาไว้เพื่อนำไปจัดทำเป็นหนังสือสำหรับเด็กในลำดับต่อไป

การกระทำดังกล่าวมานี้ นับได้ว่าเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ “ภูมิปัญญาไทย” ไว้ให้คงอยู่
ไปนานแสนนานตราบเท่าที่หนังสือสำหรับเด็กชุดภูมิปัญญาไทยชุดนี้ จะยังคงอยู่ไม่ฉีกสลายไป

การบูรณาการการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ลงสู่กิจกรรมเดียวกัน

การวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบวิธีการบูรณาการวิชาการสร้างหนังสือ สำหรับผู้ลงสู่ภารกิจด้าน
การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อันยังช่วยให้ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการกิจ
ในฐานะอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน ดังจะนำเสนอให้เห็นการ
บูรณาการดังกล่าว ในลำดับนี้ :-

ขั้นที่ 1 ศึกษาวิธีการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก เกี่ยวกับการค้นหาสาระที่จะนำมาเขียน
การวางโครงเรื่อง การเขียนเรื่อง การกำหนดภาพประกอบ การจัดรูปเล่ม การกำหนดขนาด
ตัวอักษรและกิจกรรมท้ายเล่มจากเอกสาร ตำรา วรรณกรรม และงานวิจัยต่างๆ

ขั้นที่ 2 จัดเวทีชาวบ้านเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาไทย ด้วยการจัดประชุม
ชาวบ้านในชุมชนที่มีภูมิปัญญาเรื่องเดียวกันมาสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในภูมิจำนวนั้นๆ
จนสามารถเก็บสาระของภูมิปัญญาที่ถือการอย่างครบถ้วนพอที่จะนำไปเขียนเรื่องได้

ขั้นที่ 3 เขียนหนังสือสำหรับเด็กชุดภูมิปัญญาไทยภาคเหนือ โดยเริ่มจากการกำหนด
โครงเรื่อง การเขียนเรื่อง การแบ่งตอนใส่ภาพประกอบ การทำต้นฉบับร่าง ตามลำดับ

ขั้นที่ 4 ทดลองใช้ โดยเจ้าของผลงานนำหนังสือที่แต่งไปให้เด็กในวัยที่กำหนดไว้อ่าน
พร้อมกับสัมภาษณ์ถึงสาระความรู้ที่ได้จากการอ่าน แนวคิดของเรื่อง ภาพประกอบ คำศัพท์ที่ใช้
ขนาดของตัวอักษร ความน่าสนใจ และสิ่งที่ควรแก้ไข แล้วรวบรวมสิ่งที่ได้ทั้งหมดมาปรับปรุง
หนังสือ

ขั้นที่ 5 การวิพากษ์หนังสือสำหรับเด็ก โดยจัดประชุมสัมมนานักเขียนหนังสือสำหรับเด็ก
ชาวบ้านเจ้าของภูมิจำนวนั้นนำมาสร้างเป็นหนังสือ ประชาชนทั่วไป นักวิชาการ
และนักศึกษาที่สนใจ บุคคลดังกล่าวจะมาสัมมนาเพื่อเปิดโอกาสให้เจ้าของหนังสือสำหรับเด็ก
ได้นำเสนอหนังสือที่สร้างทีละคน เมื่อนักศึกษาเจ้าของผลงานนำเสนอหนังสือที่แต่งหน้าที่ประชุม
จบลง พิธีกรในการสัมมนาจะเชิญชวนให้ผู้ร่วมสัมมนาได้วิจารณ์หนังสือที่นำเสนอ โดยพูดถึงทั้งส่วนดี
และส่วนที่ควรแก้ไข ส่วนเดิมเติมให้เรื่องราวมีความสมบูรณ์และให้คุณค่าสูงสุด ทำเช่นนี้ทีละเล่ม
จนครบทุกเล่ม

ขั้นที่ 6 การปรับปรุงแก้ไขหนังสือสำหรับเด็ก หลังจากได้ทดลองใช้และวิพากษ์หนังสือที่แต่งแล้ว เจ้าของผลงานจะรวบรวมข้อเสนอทั้งหมดไปปรับปรุงแก้ไขหนังสือของตนให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ สวยงามน่าอ่านยิ่งขึ้น เช่น ปรับวิธีการนำเสนอให้น่าสนใจ ปรับคำศัพท์ให้ง่าย เปลี่ยนชื่อตัวละครให้เหมาะกับเรื่อง ปรับเนื้อเรื่องให้สนุกขึ้น ปรับปรุงภาพให้สวยงามและสมจริง ปรับเนื้อหาให้ถูกต้อง ปรับข้อความให้กะทัดรัด เขียนตัวหนังสือใหม่ให้มีขนาดเหมาะกับผู้อ่าน และปรับกิจกรรมท้ายเล่มให้น่าสนใจ เป็นต้น

ขั้นที่ 7 จัดทำหนังสือฉบับสมบูรณ์ ขั้นนี้เป็นขั้นสุดท้ายของการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก ก่อนส่งเข้าโรงพิมพ์ ซึ่งผู้เขียนกับผู้วาดภาพจะต้องประสานความร่วมมือกันเพื่อให้ผลงาน ออกมาได้อย่างมีคุณภาพแล้วนำหนังสือฉบับสมบูรณ์ไปให้เด็กอ่านเพื่อประเมินอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 8 การจัดพิมพ์ ขั้นนี้เป็นหน้าที่ของบรรณาธิการของสำนักพิมพ์ที่จะต้องนำหนังสือฉบับสมบูรณ์ที่ผู้เขียนส่งไปจัดทำ “ตัวฉบับ” ตามหลักการของการจัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก แล้วส่งพิมพ์ตามจำนวนที่ต้องการ พร้อมจับส่งฝ่ายการตลาดออกเผยแพร่

จะเห็นได้ว่ากระบวนการสร้างหนังสือสำหรับเด็กจากภูมิปัญญาไทยทั้ง 8 ขั้นตอน ที่นำเสนอข้างต้นแสดงให้เห็นการบูรณาการการสอนวิชาการสร้างหนังสือสำหรับเด็กกับการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยภูมิปัญญาไทยเข้ามาอยู่ในกิจกรรมการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กเพื่อพิมพ์ออกเผยแพร่ อันเป็นการบริการวิชาการได้อย่างกลมกลืน โดยใช้การเรียนการสอนในระบบการศึกษาเป็นตัวตั้งและใช้การศึกษานอกระบบ คือ การทำเวทีชาวบ้านเป็นตัวเสริมให้ผลงานวิจัยออกมาอย่างมีคุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภู่งงศ์ ภู่อภรณ์ (2541) ที่พบว่า “วิธีการบูรณาการการจัดกิจกรรมทางการศึกษาควรใช้กิจกรรมทางการศึกษาในระบบโรงเรียน เป็นตัวตั้ง กิจกรรมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยเข้ามาบูรณาการร่วม โดยชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐและเอกชน บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ควรเข้ามามีส่วนร่วม...”

ผลกระทบจากการดำเนินการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ส่งผลดีหลายประการ คือ

ประการแรก ทำให้สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 12) มาตรา 23 ที่ว่า “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณภาพ กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม...”

ทั้งยังได้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล (2544 : 20-21) ในความที่ว่า “...ส่งเสริมให้เกิดบูรณาการทางการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและกีฬาในการให้การศึกษาอบรมแก่เด็กและเยาวชน”

ประการที่สอง ทำให้ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง เพราะนักศึกษาได้มีโอกาสสร้างองค์ความรู้เอง ได้ลงมือปฏิบัติการเองทุกขั้นตอนการเรียนรู้ ได้สัมผัสกับชีวิตจริงในท้องถิ่น ได้กระบวนการหาความรู้ และนำผลงานที่ยังความภาคภูมิใจให้ผู้เรียนอีกด้วย ซึ่งตอบสนองความต้องการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 12) มาตรา 22 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ประการที่สาม ทำให้สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ได้ทำหน้าที่ทำนุบำรุงและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างกว้างขวางและเป็นรูปธรรม ด้วยความร่วมมือกันทั้งสถาบันการศึกษา ประชาชนชาวบ้าน ชุมชน นักวิจัย นักวิชาการ และนักเขียน นักวาดภาพ หนังสือสำหรับเด็ก การกระทำดังกล่าวนี้ได้สร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสถาบันราชภัฏเชียงใหม่กับชุมชนอย่างเห็นได้ชัดเจน ทำให้ชุมชน สังคมรู้จักสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ในแง่สร้างสรรค์ความดีงามให้ชุมชน ชุมชนพัฒนาของสถาบัน ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ สุปิยา ทาปทา (2545) ที่ว่า “การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะส่งผลให้นักเรียนเห็นประโยชน์ คุณค่าและเกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่น ทำให้เกิดความสามัคคีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสามารถนำภูมิปัญญาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย”

ประการที่สี่ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักศึกษา ชุมชนและนักวิชาการได้พบว่าวิธีการค้นคว้าหาความรู้นั้นมีวิธีการและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ส่วนวิธีการหาความรู้ก็ทำได้หลายวิธี อาทิ การฟัง การอ่าน การสนทนาพูดคุย การสัมภาษณ์ การสังเกต การทดลองทำ และการจัดเวทีชาวบ้าน เป็นต้น ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 15) มาตรา 24 (2) ที่ว่า “จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง”

ประการที่ห้า การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างสำนึกให้แก่ชุมชนได้สร้างความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนให้แก่ภูมิปัญญาที่เข้าร่วมเวทีชาวบ้านทุกคน ทำให้พวกเขาเริ่มตระหนักถึงภูมิปัญญาที่เขามีอยู่ทำอยู่นั้นว่ามีคุณค่ามากควรแก่การสืบทอดและอนุรักษ์ไว้ เพราะบุคคลนอกชุมชน นักเรียนนักศึกษา และนักวิชาการยังให้ความสนใจ และพร้อมที่จะช่วยนำไปเผยแพร่ ดังความเห็นของ เสรี พงศ์พิศ (2536 : 45, 61) ที่ว่า

การศึกษาวิจัยเรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ชาวบ้านมีส่วนร่วม คือ การวิจัยที่สร้างสำนึกให้แก่ชุมชน...การสนทนากับชาวบ้านด้วยความสนิทประหนึ่งญาติ นอกจากจะทำให้ผู้ศึกษา “เข้าถึง” ไม่เพียงแต่ “ข้อมูล” แต่เข้าถึงความรู้สึกนึกคิดหรือ “วิญญาณ” ของข้อมูลนั้น การสนทนาธรรมอาจจะกลับมีสีสันและปลุกเร้าพลังของวิญญาณดั้งเดิมให้กลับมีชีวิตเป็นสำนักทางประวัติศาสตร์ เป็นพลังทางวัฒนธรรมที่ทำให้ชาวบ้านเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกต่ำต้อยหรือไม่มีคุณค่า พร้อมทั้งจะอนุรักษ์ พื้นฟู และประยุกต์คุณค่าเหล่านั้นเพื่อการพัฒนาตนเองต่อไป

ผลงานวิจัยด้านหนังสือสำหรับเด็ก

■ การวิจัยเรื่องนี้ได้ส่งผลให้ได้ผลงานที่เป็นรูปธรรม คือ “หนังสือสำหรับเด็ก : ชุดภูมิปัญญาไทยภาคเหนือ” ที่มีคุณภาพทุกเล่มดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก “แบบประเมินหนังสือสำหรับเด็ก” ว่าผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 89.5 – 100 ชอบอ่านหนังสือสำหรับเด็กชุดนี้ ร้อยละ 80-100 มีความเห็นว่าหนังสือชุดนี้อ่านแล้วสนุก ร้อยละ 89.5-100 สามารถอ่านคำศัพท์ในเนื้อเรื่องของหนังสือชุดนี้ได้ทุกคำ ร้อยละ 85-100 มีความเห็นว่าตัวหนังสือในหนังสือชุดนี้มีความชัดเจนดี ร้อยละ 70-100 บอกว่าชอบภาพประกอบของหนังสือชุดนี้ ร้อยละ 84.2-100 มีความเห็นว่าหนังสือชุดนี้มีขนาดและรูปเล่มเหมาะสมดี ร้อยละ 75-100 บอกว่าชอบปกของหนังสือชุดนี้ ร้อยละ 70-100 ตอบกิจกรรมท้ายเล่มของหนังสือชุดนี้ไม่ยาก ร้อยละ 50-100 บอกว่าสามารถบอกแนวความคิดของหนังสือชุดนี้ได้ และร้อยละ 70-100 ตอบว่าสามารถบอกถึงประโยชน์ของหนังสือชุดนี้ได้ ซึ่งรายละเอียดของผลการประเมินหนังสือชุดนี้ได้นำไปแสดงไว้ในภาคผนวกแล้ว แต่ในลำดับนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอ “บรรณนิทัศน์หนังสือสำหรับเด็ก : ชุดภูมิปัญญาไทยภาคเหนือ” ก่อน ดังต่อไปนี้